

2020/2216(INI)

25.2.2021

NUOMONĖ

Teisės reikalų komiteto

pateikta Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetui

Europos skaitmeninės ateities kūrimas: kliūčių bendrajai skaitmeninei rinkai šalinimas ir dirbtinio intelekto (DI) naudojimo gerinimas siekiant naudoti vartotojams ES
(2020/2216(INI))

Nuomonės referentė (*): Marion Walsmann

(*): Susijusių komitetų procedūra. Darbo tvarkos taisyklių 57 straipsnis

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Teisės reikalų komitetas ragina atsakingą Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

Bendroji informacija

1. pabrėžia visapusiškai veikiančios bendrosios skaitmeninės rinkos svarbą ir galimą dirbtinio intelekto (DI), robotikos ir susijusių technologijų naudojimo teigiamą poveikį mūsų rinkoms ir visuomenei, nes jomis gali būti prisidedama sprendžiant problemas, su kuriomis susiduria visuomenė, kas ypač išryškėjo COVID-19 pandemijos metu; vis dėlto mano, kad reikia tinkamai atsižvelgti į socialinį ir ekonominį, teisinį ir etinį poveikį vadovaujantis ES vertybėmis, siekiant užtikrinti teisinį aiškumą vartotojams ir įmonėms;
2. pabrėžia, kad būtina remti MVĮ, startuolių ir veiklą plečiančių įmonių skaitmeninę pertvarką, nes jie sudaro Europos ekonomikos pagrindą ir atlieka svarbų vaidmenį naudojant naujas technologijas Europoje; ragina Komisiją vadovautis proporcingu požiūriu ir suteikti tokioms įmonėms galimybę plėtoti ir diegti inovacijas, į būsimus teisės aktus įtraukiant konkrečių MVĮ ir pradedančiųjų įmonių skaitmeninimo priemonių, atlikti MVĮ tinkamumo patikrą prieš priimant teisės aktus ir kuo labiau sumažinti administracinę naštą ir kliūtis, be kita ko, atsižvelgiant į jų padėtį kiekviename skaitmeninės pertvarkos etape, rengiant teisingus ir veiksmingus standartus, šalinant nereikalingas teisines prielaidas prie duomenų kliūtis ir gerinant tarpvalstybinę prieigą prie skaitmeninio turinio, sykiu užtikrinant, kad būtų pasiekti pagrindiniai politikos tikslai;
3. pabrėžia, kad MVĮ skaitmeninėje rinkoje susiduria su daugybe iššūkių, nes daug jų savininkų nežino apie sukuriamų duomenų vertę, neturi jiems tvarkyti reikalingų priemonių ir nėra pakankamai pasirengę veikti skaitmeninėje ekonomikoje, taip pat kad norint realiai įgyvendinti MVĮ galimybes kreiptis į teismą reikia turėti patirties teisės ir technologijų srityje, o šis derinys yra retai pasitaikantis ir brangus; todėl ragina Komisiją į savo skaitmeninių įgūdžių strategiją įtraukti praktinių žinių teisės ir technologijų srityje skatinimą Europoje; pabrėžia, kad reikia padidinti investicijas ir palankiai vertina tai, kad pradėtos taikyti naujos finansavimo priemonės įmonėms (įskaitant MVĮ ir startuolius) dirbtinio intelekto srityje visoje Europoje remti;
4. pažymi, kad bendroji skaitmeninė rinka ir DI sparčiai vystomi, todėl pabrėžia lanksčios, perspektyvios, proporcingos ir suderintos Europos sistemos svarbą; primygtinai ragina Komisiją parengti pasiūlymų ir iniciatyvų, kurie būtų pagrįsti tinkama pusiausvyra remiant inovacijas ir užtikrinant vartotojų saugą ir apsaugą, vengiant, viena vertus, visiems tinkančio požiūrio ir, kita vertus, rinkos susiskaidymo dėl skirtingų nacionalinių metodų taikymo, be kita ko, pašalinant nereikalingas sektorines kliūtis DI srityje;

Europos vartotojų naudojimosi DI gerinimas

5. pabrėžia, kad reikia naujos DI reguliavimo sistemos, kad būtų galima šalinti potencialią autonominio sprendimų priėmimo riziką ir kuo labiau padidinti naudotojų pasitikėjimą bei naudą jiems, sykiu apsaugant ES gyventojų interesus ir užtikrinant tinkamą apsaugos lygį; todėl ragina Komisiją parengti išsamų poveikio vertinimą, kuriame būtų

nurodytos galiojančių teisės aktų teisinės spragos, ir pateikti pasiūlymą dėl rizika grindžiamos, inovacijoms palankios, tvirtos ir perspektyvios teisės aktų sistemos, parengtos laikantis humanistinio ir į žmogų orientuoto požiūrio dėl DI ir automatizuotų sprendimų priėmimo sistemų naudojimo, kuriuo būtų siekiama panaikinti teises spragas nedarant poveikio galiojantiems konkrečioms sektoriams skirtiems teisės aktams;

6. yra tvirtai įsitikinęs, kad DI ir didelės rizikos apibrėžtys turėtų būti suderintos ir perspektyvios, kad būtų galima užtikrinti teisinį aiškumą vartotojams ir įmonėms, be kita ko, joms reiškiant pretenzijas dėl veikimo sutrikimo ar incidento vadovaujantis rizika grindžiamu metodu; primena, kad taikant tokį metodą reikėtų atsižvelgti į tai, kad naudojant šias technologijas gali būti pažeistos pagrindinės teisės ir keliama žala asmenims arba visai visuomenei, ir primena, kad visapusišką didelės rizikos DI taikomųjų programų kūrimo, diegimo ir naudojimo priežiūrą visais atvejais turi vykdyti žmonės;
7. mano, kad aiškių Europos taisyklių dėl atsakomybės nustatymo DI taikomųjų programų sukkelto gedimo ar nelaimingo atsitikimo atveju nebuvimas yra viena iš pagrindinių kliūčių, trukdančių plačiu mastu taikyti DI grindžiamas technologijas, ir todėl yra įsitikinęs, kad reikia atnaujinti galiojančius teisės aktus atsižvelgiant į technologinę plėtrą, įskaitant plėtrą, kuri vyksta naudojant DI; primygtinai ragina Komisiją, be kita ko, atnaujinti Atsakomybės už gaminius direktyvą¹, visų pirma iš naujo apibrėžti sąvokas „produktas“, „žala“ ir „trūkumas“, ir apsvarstyti galimybę patikslinti sąvoką „prievolė įrodyti“, kuri turėtų atitikti Bendros gaminių saugos direktyvos² pakeitimus, taip pat pasiūlyti poveikio vertinimo rezultatais paremtą DI operatorių atsakomybės sistemą, pagal kurią būtų atsižvelgiama į DI naudotojų ir vartotojų pažeidžiamumą, užtikrinama jų veiksminga apsauga, teisingas žalos, kurią sukėlė DI, atlyginimas, ir kuri būtų grindžiama operatoriaus kontroliuojamos veiklos rizikos dalimi, atsižvelgiant į kūrimo ir diegimo etapą; pabrėžia, kad teisės aktų peržiūra turėtų būti vykdoma atsižvelgiant į atitinkamas Europos Parlamento rekomendacijas;
8. pabrėžia, kad visuomenei ir vartotojams turėtų būti naudingas atsakingo DI technologijų, kurios teikia naudą piliečiams, kuria galimybės įmonėms ir tarnauja visuomenės gerovei, kūrimas, diegimas ir naudojimas; todėl prašo Komisijos apibrėžti DI, robotikos ir susijusių technologijų kūrimo, diegimo ir naudojimo etikos normas, visapusiškai paisant žmogaus teisių ir užtikrinant žmogiškąjį orumą, teisingumą, saugą, saugumą, skaidrumą, gerą valdymą ir vartotojų teisių apsaugą atsižvelgiant į geresnio reglamentavimo principus, ir ragina Komisiją glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis dėl etikos principų taikymo ir įgyvendinimo, rengti gaires ir įtraukti gyventojus ir atitinkamus suinteresuotuosius asmenis;
9. pabrėžia, kad DI mokymo tikslais labai svarbu užtikrinti laisvą duomenų judėjimą tinkamai veikiančioje bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, vadovaujantis Bendroju duomenų apsaugos reglamentu³, ir kad tai turėtų būti grindžiama tvirta pamatine teisine sistema, kuri skatintų įmonių tarpusavio pasitikėjimą ir prirėkus apimtų tinkamas, nediskriminacines ir sąžiningas sutartines taisykles, kurias taikant būtų šalinami esami

---

¹ OL L 210, 1985 8 7, p. 29.

² OL L 11, 2002 1 15, p. 4.

³ OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

galios ar rinkos pusiausvyros sutrikimai, užtikrinamas vartotojams palankus požiūris į prieigą prie duomenų ir jų kontrolę, šalinamos bereikalingos prieigos prie duomenų kliūtys laikantis Europos duomenų apsaugos taisyklių, įskaitant, esant atitinkamoms sąlygoms, duomenis, susijusius su bendrojo intereso paslaugų teikimu, vadovaujantis galiojančia Sąjungos teise; palankiai vertina Komisijos išipareigojimą sukurti tikrą Europos bendrąją duomenų rinką, kuri sudarytų sąlygas įmonėms pradėti ir plėsti veiklą, diegti inovacijas ir konkuruoti arba bendradarbiauti sąžiningomis sąlygomis;

10. primena DI technologijų pasaulinį aspektą ir pabrėžia, kad ES turėtų siekti pasaulio lyderės vaidmens DI plėtros srityje; ragina Komisiją skatinti nuoseklų tarptautinį bendradarbiavimą su panašių pažiūrų valstybėmis, kad jį vykdant būtų prisidedama prie Europos subjektų ir kitų daugiašalių forumų sinergijos DI srityje kūrimo siekiant suderinti veiksmus ir geriau koordinuoti jo kūrimą; primygtinai ragina Komisiją remti daugiašales pastangas atitinkamuose forumuose derėtis dėl tarptautinio standartizacijos proceso, kuriuo būtų vadovujamasi kuriant, diegiant ir naudojant DI; šiomis aplinkybėmis atkreipia dėmesį į siekį sukurti visuotinę skaitmeninio bendradarbiavimo strategiją ir pasiekti transatlantinį susitarimą dėl DI;

Bendrosios rinkos veikimas, kiek tai susiję su skaitmeniniais elementais

11. pabrėžia, kad gyventojai, kaip naudotojai ir vartotojai, visada turėtų būti laiku aiškiai ir suprantamai informuojami apie tai, kad taikomos algoritmų sistemos ir kad jų duomenis jau saugo griežtos duomenų apsaugos taisyklės, pvz., Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas ir E. privatumo direktyva⁴; ragina skubiai priimti griežtą e. privatumo reglamentą ir užtikrinti veiksmingą Bendrojo duomenų apsaugos reglamento vykdymą ir jo principų laikymąsi, būtent principų dėl pritaikytosios ir standartizuotosios privatumo apsaugos laikymąsi; palankiai vertina tai, kad Komisija yra numachiusi priemonių, kuriomis siekiama įgalinti asmenis naudotis savo teisėmis, ir kad ji skatina diegti į vartotojus orientuotas sistemas, grindžiamas sąžininga ir nediskriminacine praktika, suteikiančia galimybių vartotojams kontroliuoti savo pasirinkimą visada apsaugant jų teisę į sutikimą, teisę į paaiškinimą ir, jei įmanoma, teisę naudotis prijungtu prietaisu ir visomis jo funkcijomis, net jei vartotojas nesutinka dalytis duomenimis su prietaiso gamintoju ar trečiosiomis šalimis;
12. prašo Komisijos užtikrinti, kad naudotojai ir vartotojai būtų tinkamai informuojami, o jų teisės būtų aiškiai apibrėžtos ir veiksmingai užtikrinamos tais atvejais, kai DI sistemos parenka produktą ar paslaugą pagal naudotojų poreikius ir kai jie naudojami automatizuotomis sprendimų priėmimo sistemomis arba kai jų atžvilgiu taikomi autonominiai procesai ar sprendimai, taip pat užtikrinti, kad taikant automatizuotas sprendimų priėmimo sistemas vartotojai bendrojoje rinkoje nepatirtų žalos ir negautų subjektyvių, nesąžiningų, netinkamų arba neteisėtų šališkų ar diskriminacinio pobūdžio rezultatų;
13. atkreipia dėmesį į tai, kad pasitelkdamos savimokos funkciją turinčius algoritmus įmonės gali išsamiai susipažinti su vartotojo asmenine padėtimi ir elgesio modeliais ir taip jos įgyja galimybę pritaikyti savo reklamą; pabrėžia, kad Skaitmeninių paslaugų akte reikia užtikrinti tvirtą vartotojų teisių apsaugą, visų pirma siekiant apsaugoti, be kita ko, saviraiškos ir informacijos laisvę ir laisvę teikti paslaugas, tačiau taip pat

---

⁴ OL L 201, 2002 7 31, p. 37.

apsaugoti vartotojus nuo žalingos verslo praktikos, paremtos reklama arba duomenų naudojimu, kai vartotojas tam nėra davęs sutikimo; primena būtinybę užtikrinti sutarties sąlygų skaidrumą, kad vartotojas galėtų pasirinkti turėdamas informaciją, ir galimybės dalytis duomenimis su trečiosiomis šalimis ir šio dalijimosi apimties sąlygas;

14. pabrėžia, kad reikia užtikrinti didesnę interneto platformų su vartotojais susijusių taisyklių skaidrumą, taip pat jų atitikimą Europos vartotojų apsaugos standartams, ir kad visiškai nepriimtina, jog vartotojams siūlomi nesaugūs ir padirbti gaminiai; todėl pabrėžia, kad bendrojoje skaitmeninėje rinkoje turi būti nustatyta ir įgyvendinama aiški elektroninių prekyviečių atsakomybė, pagrįsta proporcingumo principu; nurodo, kad Skaitmeninių paslaugų akte turėtų būti išaiškintos turinio prieglobos platformų atsakomybės už jose esančias parduodamas ar reklamuojamas prekes taisyklės, kad būtų galima užtikrinti, jog esamų vartotojų apsaugos priemonių būtų laikomasi visais atvejais, ir susijusios mažmenininkų ir vartotojų teisių gynimo priemonės, be kita ko, užpildant teisinę spragą, kuriai esant vartotojas negavo iš tiekėjo to, ką jis turėjo teisę gauti pagal teisės aktus arba pagal sutartį dėl prekių tiekimo ar paslaugų teikimo, pavyzdžiui, dėl to, kad negalima nustatyti pirminio pardavėjo (verslo principas „pažink savo klientą“); siūlo apsvarstyti galimybę reikalauti, kad paslaugas ES teikiantys skaitmeninių paslaugų teikėjai iš trečiųjų šalių turėtų savo atstovą Sąjungoje;
15. ragina Komisiją įvertinti paskirstytojo registro technologijų, įskaitant blokų grandines, kūrimą ir naudojimą, konkrečiai – išmaniąsias sutartis bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, ir pateikti gaires bei apsvarstyti galimybę parengti tinkamą teisinę sistemą, kad būtų galima užtikrinti įmonėms ir vartotojams teisinį tikrumą, visų pirma teisėtumo ir išmaniųjų sutarčių vykdymo tarpvalstybinėse situacijose užtikrinimo ir, kai taikytina, notarinių reikalavimų klausimais;
16. pripažįsta, kad esama rinkos pusiausvyros sutrikimų, susijusių su skaitmeninėmis įmonėmis, kadangi didelės platformos, turinčios didelį poveikį tinklui (pavyzdžiui, dėl savo turimų duomenų), galėtų primesti savo verslo praktiką vartotojams ir klientams ir atitinkamai skaitmeninėje ekonomikoje *de facto* veikti kaip interneto prieigos valdytojai, o tai sudarytų reikšmingų kliūčių ir nesąžiningą konkurenciją, kas MVĮ darytų neproporcingai didelę įtaką; primygtinai ragina Komisiją nustatyti priemonių, kuriomis būtų apsaugomos vartotojų, startuolių ir MVĮ teisės, vidaus rinkoje vėl sudarant vienodas sąlygas ir nustatant aiškias sąveikumo ir skaidrumo prievoles.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	22.2.2021
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 24 - : 0 0 : 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Manon Aubry, Gunnar Beck, Geoffroy Didier, Pascal Durand, Angel Dzhambazki, Ibán García Del Blanco, Jean-Paul Garraud, Esteban González Pons, Mislav Kolakušić, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Jiří Pospíšil, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Ernő Schaller-Baross, Stéphane Séjourné, Raffaele Stancanelli, Marie Toussaint, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Lara Wolters, Javier Zarzalejos
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Andrzej Halicki, Javier Nart, Emil Radev

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

24	+
PPE	Geoffroy Didier, Esteban González Pons, Jiří Pospíšil, Ernő Schaller-Baross, Axel Voss, Marion Walsmann, Juan Ignacio Zoido Álvarez
S&D	Ibán García Del Blanco, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Tiemo Wölken, Lara Wolters
RENEW	Pascal Durand, Karen Melchior, Stéphane Séjourné, Adrián Vázquez Lázara
ID	Gunnar Beck, Jean-Paul Garraud, Gilles Lebreton
VERTS/ALE	Marie Toussaint
ECR	Angel Dzhambazki, Raffaele Stancanelli
GUE/NGL	Manon Aubry
NI	Mislav Kolakušić

0	-

0	0

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė